

Leidingdeel bij Handreiking Actueel – *Milieu, jou een zorg?!*

Inleiding

Klimaatop, milieuvriendelijke maatregelen, broeikaseffect, milieuvervuiling, klimaatverandering... ledere dag komt het wel ergens voor in het nieuws. We kunnen er dan ook niet onderuit dat het een actueel thema is. Maar of het voor (christelijke) jongeren leeft, is de vraag. Vaak hebben ze wel over dit thema gehoord op school, maar staat het nog niet echt op hun 'agenda'.

Deze schets is daarom bedoeld om jongeren bewust te maken van de actualiteit. Dat dit belangrijk is, maken we in deze schets allereerst duidelijk door vanuit de Bijbel te laten zien in welke relatie jongeren tot de schepping staan. Wat vraagt God van ons en van onze jongeren?

Daarnaast willen we in deze schets heel praktische handvatten bieden: hoe kunnen jongeren een bijdrage leveren aan de zorg voor het milieu?

Achtergrondinformatie

Om verder te lezen

- Opinieartikel Reformatorisch Dagblad:
<http://www.refdag.nl/artikel/1290094/Klimaatverandering+klacht+die+vraagt+om+antwoord.html>
- www.timetoturn.nl
- www.milieucentraal.nl
- www.arocha.org
- <http://www.klimaatgids.nl/>

Tips

- Blijf benadrukken dat de belangrijkste motivatie om zorg te dragen voor het milieu – Gods schepping! – Gods eigen opdracht is. Dat betekent dat onze zorg als het goed is meer is dan milieuactivisme.
- Om het thema meer kracht bij te zetten/tastbaar te maken:
  - Hang milieuposters in de ruimte op: over de schepping, over energie, etc. Vaak te krijgen bij milieuorganisaties en wellicht via de bibliotheek of het gemeentehuis.
  - Verzamel 'schoon' afval en leg dit overal in de ruimte (eventueel in vuilniszakken).

Een mogelijke opzet voor een clubavond rond 'Milieu, jou een zorg?!'

- *Schriftlezing:* Genesis 2:4-17, Genesis 3 (evt. gedeelte daaruit, doel van de keuze voor dit gedeelte is om duidelijk te maken dat ook de schepping lijdt onder de gevolgen van de zondeval, zie vers 17 en 18). Aanvullend Bijbelgedeelte: Romeinen 8:18-22 (de schepping en de toekomst).
- *Zingen:*
  - Psalm 8: 1, 4, 6; Psalm 104: 1, 14, 17.
  - Heer', onze God, hoe heerlijk is Uw naam.

- *Startopdracht* (zie ook alternatieve startopdrachten hieronder).
- *Inleiding op het thema (verschillende mogelijkheden):*
  - Een inleiding door een clublid
  - Een inleiding door een leidinggevende
  - Samen Handreiking Actueel lezen
  - Een Bijbelstudie doen a.d.h.v. Genesis 2 en 3.
- *Bespreking van de vragen*
  - Bij een jongere groep: Startopdracht – vraag 1, 3 – wat is wat? - poster
  - Bij een oudere groep: startopdracht – vraag 2, 3, 4 – stellingen – debat – oplossingen gevraagd!
- *Afsluiting*

Alternatieve startopdrachten

Voor een jongere groep: torenrace (10 minuten)

Doel: Bewustwording creëren bij het thema milieuvuiling.

1. Verdeel de groep in teams van 3 of 4 jongeren. Geef ze een heleboel rommel/ speelgoed / dozen/blikken en laat ze in 2 minuten tijd een zo mooi mogelijk kunstwerk bouwen. Het hoogste kunstwerk wint en de mooiste krijgt een eervolle vermelding.
Vertel dat de aarde gemaakt is door God. Hij heeft alles goed gemaakt en aan ons toevertrouwd. Zou je daar niet voorzichtig mee omgaan?
2. De groepen krijgen weer 2 minuten. Nu mogen ze ook spullen van de andere groep pakken, en ook van andere torens afhalen. De groep die aan het eind de hoogste toren heeft, wint.
3. Laat de jongeren even rustig zitten. Vertel dat dit het gevolg is van de zonde, waardoor we allemaal teveel willen. Dan denk je niet meer aan anderen, maar pak je wat je pakken kunt. De sterkste wint. Maar bij deze opdracht wordt dat een grote rommel, evenals in de echte wereld. Dat is nou milieuvuiling.
4. Wie is de beste milieubeschermer? Laat de groepen de rommel opruimen.

Voor een oudere groep: Milieuvuiling, waar hebben we het over? (10 minuten)

Doel: Jongeren na laten denken over het thema.

Deel de jongeren in kleine groepjes (max. 4 personen) in en geef elke groep een stuk papier met een pen. Elke groep schrijft zoveel mogelijk vormen van milieuvuiling in de wereld en in hun regio op. Je kunt ze bijvoorbeeld allemaal een krant geven om na te denken. Na een bepaalde tijd laten ze aan de andere groepjes zien welke vormen van milieuvuiling zij hebben opgeschreven. Schrijf ze desnoods onder elkaar op een groot vel papier.

Met enige variatie overgenomen van www.timetoturn.nl

Afsluiting

Doel is om jongeren na te laten denken wat ze zelf kunnen doen of als club. Deel de jongeren in kleine groepjes in en laat ze nadenken over iets dat ze kunnen doen om een goede bijdrage te leveren aan het milieu. Laat iedereen één actiepoint op een kaartje schrijven.

Ze mogen gebruik maken van de tips die in de schets genoemd worden.

Aanvullend nog een aantal tips om ze op ideeën te brengen:

- maak het terrein rond de kerk schoon
- vraag je vader om spaarlampen te kopen
- koop oplaadbare batterijen voor je walkman / mp3-speler
- vraag je moeder om een keer vegetarisch te koken
- neem een keer extra de fiets i.p.v. dat je vader je brengt met de auto
- neem de volgende keer in de snackbar een groenteburger i.p.v. een frikadel
- koop kleding in de 2e hands kledingwinkel (alleen kwaliteitskleding komt daar terecht)
- breng het glas naar de glasbak
- bespaar water (douchen, tanden poetsen, etc.)
- weiger een keer een plastic zak in de supermarkt
- vraag je moeder om biologische groenten en fruit te kopen (zonder bestrijdingsmiddelen)
- vraag in de kledingwinkel naar de milieuvriendelijkheid van de artikelen
- organiseer met de hele club een ruilbeurs

Laat de jongeren allemaal één kaartje meenemen. De komende week moeten ze de opdracht uitvoeren. Kom er de volgende keer nog wel even op terug!

Bij de verwerkingsopdrachten

Startopdracht. Druppel op de gloeiende plaat?

Bedenk: alle kleine beetjes helpen! Als iedereen nu eens zo denkt...? En wat als iedereen nou daadwerkelijk eens 5 minuten minder onder de douche staat?!

Vraag 1. De woordspin

Zie voor meer uitleg over een woordspin:

www.lcj.nl/verwerkingmin16

www.hhjo.nl/verwerkingmin16

Vraag 2. Tips om milieuvriendelijk te leven

Een mooi moment om kritisch naar jezelf te gaan kijken. Wie wil er wat kwijt over zijn leven t.o.v. het milieu? Probeer zelf als leidinggevende ook open te zijn.

Verzamel de tips door ze bijvoorbeeld op een bord of groot vel papier te schrijven.

Wat is wat?

Laat de jongeren in tweetallen in een aantal minuten uitzoeken wat bij elkaar hoort en bespreek dit gezamenlijk. Laat eventueel nog toelichten waarom iemand een bepaalde keuze heeft gemaakt.

Vraag 3. Hebreëën 13:5

- Probeer een open gesprekje op gang te brengen.
- Wordt er bij het kopen van een artikel nagedacht over het milieu? Denk hierbij aan het onnodig kopen van dingen of van het kopen van sterker milieubelastende artikelen.
- Hoe gebruiken en verbruiken de jongeren goederen? Probeer ze bewust te maken van hun eigen handelen t.o.v. het milieu.
- Om het milieu minder te belasten zullen we moeten consuminderen. Wie heeft er een idee waarmee we allemaal aan de slag zouden kunnen gaan?

Stellingen

a. Als je van God houdt, leef je milieuvriendelijk.

Je wilt graag doen wat God van je vraagt. Je hebt oog en zorg voor wat Hij heeft geschapen. Hoe eer ik God het meest in de zorg voor het milieu?

b. Ik hoef me niet zo druk te maken om het milieu, want er komt toch een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Gods scheppingsopdracht (Genesis 2:15) geldt nog steeds. Dat Hij de aarde zal vernieuwen, maakt dit niet minder belangrijk. Stel je voor dat iemand een behandelbare ziekte heeft. Er is dan geen

dokter die nu niet behandelt, omdat God uiteindelijk eeuwige genezing zal geven. Dat de aarde vernieuwd zal worden, betekent dus niet dat wij er nu geen rol meer in hebben. Als schepsel van God hebben we die verantwoordelijkheid, maar vooral vanuit liefde tot de Heere is het ook geen vraag meer of je goed voor het milieu moet zorgen!

c. Een beter milieu begint bij de kerk!

Een mooie leus, maar toch een uit de lucht gegrepen kreet? Je mag verwachten dat zeker een kerkmens oog heeft voor de schepping van hun Schepper!

Vraag 4 HC zondag 42

- Aan het eind van het antwoord wordt geschreven over misbruik en verkwisting van Gods gaven. Je moet dit op twee manieren zien: in materiële zin t.o.v. milieu, maar ook t.o.v. onze tijdsbesteding. Nu hebben we het alleen over het eerste.
- Enkele voorbeelden van verkwisting: nieuwe spullen gaan kopen als de oude nog goed zijn, onnodig veel water/energie verbruiken.
- We moeten alles wat wij van God hebben gekregen, zoveel als wij kunnen, zo gebruiken dat God er de eer van krijgt. Daarom zijn wij immers geschapen.

In debat / poster

www.lcj.nl/verwerkingmin16

www.hhjo.nl/verwerkingmin16

Oplossingen gevraagd!

- Broeikaseffect door teveel uitstoot van CO₂ (teveel gebruik van energiebronnen). Hierdoor warmt de aarde op, met als gevolg: stijging van de zeespiegel, meer overstromingen, meer woestijnen en extreme weersomstandigheden, vooral in arme landen.
- Afvaloverschot: er wordt heel veel weggegooid, wat allemaal weer afgebroken of verbrand moet worden (wat weer extra CO₂-uitstoot betekent).
- Tropisch regenwoud wordt bedreigd: veel bos wordt gekapt om vee te laten grazen (voor de vleesproductie) of om het hardhout te gebruiken.